

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 12.10.2004

Číslo: Ročník 14 (2004), Číslo 3

Sekce: Naše téma

Název článku: Elektronické služby v Městské knihovně Ústí nad Orlicí

Autor: Jana Kalousková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=438>

Elektronické služby v Městské knihovně Ústí nad Orlicí

Jana Kalousková

Městská knihovna v Ústí nad Orlicí je pověřenou knihovnou v Pardubickém kraji. Sídlí v 15 000 městě v podhůří Orlických hor. Do roku 1990 byla okresní knihovnou, od roku 1991 městskou knihovnou s regionální funkcí. Metodicky se stará o 9 městských knihoven v okrese a 116 obecních knihoven.

V roce 1990 začala v knihovně probíhat automatizace a retrospektivní ukládání knih v systému MAKS/ISIS, v roce 2000 byl celý fond knihovny, cca 100 000 knih, převeden do automatizovaného knihovnického systému Clavius a od 1.11.2000 spuštěn automatizovaný výpůjční proces.

Již v roce 1996 byla v Ústí nad Orlicí možnost připojení k internetu přes městskou kabelovou televizi, což byla nejlevnější možnost připojení, a knihovna toto připojení získala díky grantu MK ČR v roce 1997. V témže roce byl na odborné praxi v knihovně student Vysoké školy textilní, který vytvořil v rámci své diplomové práce první web knihovny, respektive převedl retrospektivně uložený fond knihovny do hypertextové podoby a vystavil elektronický katalog knihovny na webové stránce knihovny na doméně <http://www.knihovna-uo.cz>. Výhodou pro nás bylo, že jsme měli v předstihu vytvořenou funkční domovskou stránku knihovny a mohli jsme začít přemýšlet o její další obsahové struktuře. Jelikož jsme knihovna s malým rozpočtem a nemůžeme si dovolit zadat si tvorbu stránek u odborné firmy, kolegyně knihovnice se naučila vytvářet webovské stránky sama. Při tvorbě stránek jsme si uvědomovali, že knihovna je informační instituce, od které čtenáři a uživatelé očekávají nejen možnost elektronického vyhledání knih v katalogu včetně rezervace a elektronického prodlužování výpůjčky, ale především vytvoření takového informačního webu, který umožní orientaci v množství informací, které jsou na internetu k dispozici, a rozhodli jsme se proto promyslet strukturu stránek tak, aby sloužily především jako informační portál pro naše uživatele.

Na domovské stránce knihovny jsme proto umístili kromě elektronického katalogu databázi regionálních osobností, kterou pravidelně doplňujeme a aktualizujeme; v ní si mohou čtenáři vyhledat regionální osobnost včetně krátkého životopisu, který si lze ihned vytisknout. Na webu knihovny jsme vystavili informace a odkazy na vyhledávače pro neziskový sektor, informace pro zdravotně postižené, informace o EU a informace pro starosty malých obcí. Čtenáři mají možnost se na webu seznámit i s knihovním řádem knihovny včetně ceníku služeb.

V roce 2002 byla MěK Ústí nad Orlicí pověřena regionální funkcí, proto jsme na domovské stránce umístili také položku "Knihovny regionu" s kontakty na jednotlivé MěK okresu, odkud si mohou knihovny stáhnout písemné zápisy z porad.

Na hlavní stránce webu je umístěn také elektronický seznam odebíraných časopisů, seznam naučných CD ROM včetně databáze právnických informací ASPI a seznam kazet ve zvukové knihovně pro nevidomé a slabozraké.

Zajímavostí našich elektronických služeb na webu Městské knihovny je položka "Tento týden v historii", která je každý týden aktualizována a nabízí návštěvníkům přehled hlavních výročí domácích i zahraničních příslušného týdne s odkazem na literaturu k danému výročí.

Z odborných knihovnických služeb nabízíme na webu knihovny využití elektronické žádanky MVS (pro knihovny i čtenáře), s jejíž pomocí si mohou knihovny ihned objednat požadovanou knihu. Díky elektronické MVS se několikanásobně zvýšil zájem ostatních knihoven o knihy z našeho fondu proti klasicky zasílaným žádankám MVS - v roce 1997 před spuštěním elektronického katalogu jsme vyřídili 33 MVS od nás, v roce 1998-2000 kolem 100-150 žádanek, v roce 2002 už 353 žádanek, v letošním roce se zájem o elektronickou MVS ještě zvýšil. Také pro obstarávání knih pomocí MVS z jiných knihoven využíváme elektronický web - mvs.cz, souborný katalog SKAT, do kterého též aktivně přispíváme svými záznamy, elektronický katalog Caslin, do kterého jsme elektronicky převedli fond MěK Ústí, pro potřeby MVS využíváme i Jednotnou informační bránu NK. V rámci elektronických meziknihovnických informačních služeb jsme smluvně zapojeni do využívání elektronických služeb STK Praha - Virtuální polytechnické knihovny, díky nimž získáváme elektronické kopie článků odborných textů během krátké doby a hlavně z materiálů, které bychom nebyli schopni obstarat formou klasické výpůjčky, a přitom s minimálními finančními náklady. Tato služba je čtenáři velice ceněna, protože pomocí moderních elektronických služeb zprostředkovává a zhodnocuje starší a archivovaný fond knihoven a především fond časopiseckých a novinových článků jinak těžce dostupný.

V roce 2003 jsme získali grant MK ČR na zakoupení protokolu Z39.50, díky němuž můžeme zasílat elektronicky regionální autority vytvořené v MěK do souboru národních autorit NK ČR a sami si stahovat autority z databáze NK ČR a průběžně pak aktualizovat invertovaný soubor autorit vytvářených v naší knihovně.

Z dalších elektronických odborných služeb mají uživatelé možnost využívat položku "Odkazy", která jim nabídne tematicky utříděné české a zahraniční vyhledávače informací na internetu, v položce "Databáze" jsou prolinkovány odkazy na plnotextové databáze - českou TamTam, ČTK, a zahraniční EBSCOhost a ProQuest, do jejichž využívání je MěK Ústí nad Orlicí díky konsorciální spolupráci knihoven a využívání grantu NK zapojena a využívá je k vytváření rešerší pro starosty obcí apod. U databáze EBSCO využíváme často i obrazovou část databáze, např. při knihovnicko informačních lekcích pro studenty středních škol je oblíbená prezentace této databáze, kdy si studenti sami zvolí, jakou obrazovou informaci chtějí vyhledat a posléze i vytisknout.

Snažíme se, abychom elektronické služby, které knihovna na domovské stránce <http://www.knihovna-uo.cz> uživatelům a čtenářům poskytuje, stále aktualizovali a vylepšovali, neboť usnadňují a zrychlují kontakt čtenáře s knihovnou a dlouhodobě získávají knihovně respekt, zvyšují její návštěvnost a zajišťují důstojné postavení knihovny mezi kulturními

institucemi města.

Naše knihovna obhájila v letošním roce již potřetí prvenství v soutěži o nejlepší knihovnický web v kategorii měst do 20 000 obyvatel a získala největší počet bodů za hodnocení stránek ze všech knihoven včetně krajských knihoven.

<mailto:j.kalouskova@centrum.cz>

Další informace: BROŽEK, Aleš. V orlicko ústecké knihovně: Ikaros [online]. 2003, č. 05.
<http://www.ikaros.cz/clanek.asp?ID=20030502>

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>